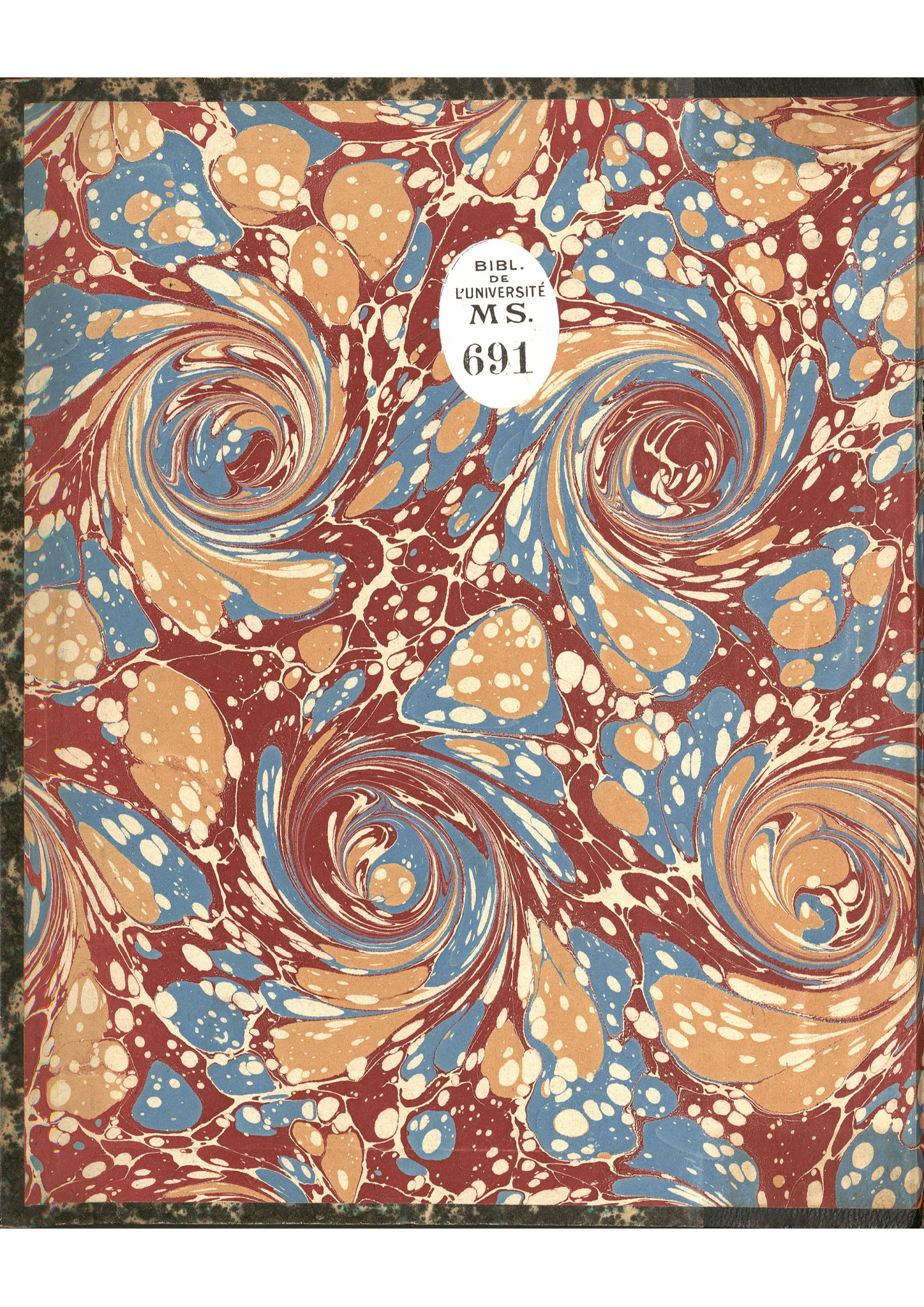

BIBLIOTHEQUE DE L'UNIVERSITE

FACULTÉ
DE
THÉOLOGIE
DE PARIS
THÈSES

BIBL.
DE
L'UNIVERSITÉ
M.S.
691

The image shows the front cover of a book. The cover is decorated with a traditional marbled paper pattern. This pattern consists of large, swirling, cell-like shapes in shades of deep red, blue, and ochre, all set against a cream-colored background. The swirls are arranged in a somewhat regular grid-like fashion across the cover. In the center of the cover, there is a white, oval-shaped library label. The label contains the text 'BIBL. DE L'UNIVERSITÉ' in a small, sans-serif font, followed by 'MS.' in a larger, bold, sans-serif font, and the number '691' at the bottom in a large, bold, sans-serif font.

BIBL.
DE
L'UNIVERSITÉ
MS.

691

Volume de 318 feuillets
(moins 33, 143, 220, 228, 239, 272, 301, 302)

20 juil. 1912.

Thèse pour le baccalauréat en Théologie 157
Le ch. l'abbé Robet, licencié en lettres,
professeur au Collège L. Arcueil.

Examen oral & thèse le Mercredi
29 Juin -

G. Bazin
jurat.

1

160

Quomodo Socrum Christi religionem impugnans hostem
rationalistae, et quae quavaque mala ex illorum erroribus
sequantur.

Nascentem Christi religionem maximè vi impugnavimus
reversissimèque Cæsar Cæsarum Romani imperatores; et, verum
quererem, Cur ne illa religio an falsa esset, toto animo
totisque viribus nisi sum ut Christianum nomen omnino
deberem. Eundem finem, sed modo planè dissimili, majoreque
astutiâ, assequi tentavit imperator Julianus: primus enim
jam haud abnuis de doctrinâ catholicâ disceptare, quum
quidem titulo philosophiae et scientiæ acutior aggressus fuisset.
Hunc imitari sunt varia arte et multiplici solo omnium
ætatum rationalistae. Ponne aliquis Julianum in illo bello
quod, scimus sexto saeculo, protestantes et rationalistae
religioni intulerunt? Ponne meus Julianus, Julianum quæ
odium in isto Voltario, quem infensissimam esse scilicet rationi,
libertati civium dignitatique religionem haud parvis scribere?
At, nostrâ ætate, novam formam induit error,

Sane quò facilius animos falleret. Illa enim mentes
 astutia, quæ profectis a maioribus Cæsar hereditatem
 acceperunt rationalistæ, ne signantur quidem inspicere
 Cæl Cujusnam naturæ sit doctrina catholica, Cæl quomodo
 a Christo, Deo simul ac homine orta sit, Cæl quomodo
 brevi ^{tempore} quàm quæ fortiter orbem terrarum invaserit, quomodo
 multa maxima quæ observantur, ut testatur tribus prioribus
 sæculis historia Ecclesiæ; Cæl Siquè quondam semper studio
 artes et litteras fovit et auget. Omnia hæc — splendor
 quondam sacra religionis Christi — attribuunt rationalistæ
 Cuiusdam fato, quo Civitates gentes quæ, quasi ex necessitate
 ex solius naturæ viribus, ut aiunt, per progressum
 Continuum quem humanitarium vocant, evolunt vires
 suas. Et, ne multis modis, hodie rationalistæ,
 quos et naturalistas nomine quidam appellant, in
 disputatione nituntur hocce principio, quod sic poterit
 enuntiari: a omne quod nec methodo scientificâ nec
 a humane mentis acumine, quod liberum judicium vocant,

„inquiri, enucleari, explari &c potest, negandum est;
 „sen, aliis verbis, omnia fere quae ad religionem
 „pertinent, quibus praeferuntur suapte natura vique intrinseca
 „superiorem mentem humanam, et censentur esse, ut aiunt
 „Catholici, ordinis supernaturalis, pro falsis habenda sunt
 „et omnino repicienda.” — Ut vero istum errorem melius
 detegamus deprehendamus quae, et quam maxime
 manifestam astutiae et mendacii istiusmodi rationem
 disputandi habeamus, paucis tantum recense et ut
 perscrutemur quid sit ille ordo supernaturalis, in quem
 acerrime invehuntur rationalistae.

Ex theologorum doctrina, ordo supernaturalis consistit
 in eo quod Deus, quodam munere maximo quidem et
 sane inebito, sustinuerit hominem ad finem Circa
 naturam humane existentem, proximoque scilicet ei totos
 et rationes quibus ad hunc finem supereminentem pervenire
 possit. Pro certo igitur habendum est nosse in caelo Deum
facie ad faciem, ut aiunt, Sacrae Scripturae, visuros,
 planeque Dei essentiam perspecturos. Ad illud Consilium Firmiter

Refertur illa manifestatio, quæ Deus semetipsum immediate
 manifestavit, certiorēque fecit hominem Veritatem. Quæ
 nos ad finem ultimum pervenit. Ad illud referuntur
 et prophæciæ semper æventu comprobata, et miracula
 a Deo ipso. Vel ab eius nuntio patrata; at illud
 et omnia quæ pertinent ad incarnationem D. N.
 Jesu-Christi; at illud Vita, mors et resurrectio
 Salutaris nostri; at illud et Ecclesia Vivitū
 Constituta, seficere fallere nescia; at illud et sacramenta
 et gratia a Deo homini gratuita, ut vox ipsa sonat,
 Collata; at illud semper referuntur omnia quæ ad
 Christianæ religionis fidem spectant. Quæ quidem quasi
 Communi Vinculo alicui inter se connectuntur, ut vel
 minima pars disjungi non debeat; quia imo; certissimis
 Testimoniis et argumentis Verboque Dei ipsius alicui
 nituntur, ut non modo non infringi minime, at ne
 moveri quidem tanta improbo Cupido etatis impiorum
 unquam poterint. Talia se ordine superstanti
 Socer fides Catholica.

Quum Veris agnoscere volumus Nationalistæ Revelationem
Sivinam, eo ipso seducuntur ad negandas res ad ordinem
superstructuralem pertinentes, et fere omnes religionis Veritates,
arripe que revelatione a Deo homini facta, Solar
firmissimum fundamentum nituntur. Nec tamen Credituris
illos non nisi egrè explicare potuisse quomodo,
religione Sivina longe latè que diffusa et imperante,
breui tempore novus rerum omnium ordo novus fuerit;
nonne eo leviori pede ambulamus rationalistæ, quò
minus Curam quomodo ore rotundo allata probemus?
Itaque, seipsum fidei et quasi ad nihilum reducta, predicant
usum rationis, quam sanctibus ad Cælum extulerunt;
faciunt ratione omnia, quaecumque sint, posse Cognosci,
eamque nullis finibus contineri vel limitari, et ab huius
progressu, ut supra diximus, omni omnes rerum mutationes
que his in Veris fiunt, et omnia que in
mundo miramur. Sane, ut opinantur rationalistæ,
orbis Veridarum quemdam statum perfectionis, quem

6
idealem vocant, attingere debet; eo que, quodam
motu naturali, quodam instinctu infinito mens bandone
ita attrahitur, ut maximè si ex quādam necessitate
ad hanc perfectionem idealem moveamur, et magis magisque
precipiti gressu impellamur provehamur que. Justa
illorum sententiam, illi qui nos ad hunc statum
perfectum per impulsus proceris directi ex quibusdam
naturæ legibus, quarum alias per scientiam cognoscimus,
alias vero proveri, scientiâ progredienti, cognoscimus,
quæque sola propria ei ad orbem terrarum moderandum
regendumque sufficiunt. Proinde, ut ad hanc,
christianæ religio, quod ea quæ vera sunt, nihil
aliud est quàm quodam factum, maximum quidem et
clarissimum, sed nihilo secius procerum a naturâ
homines ad finem suum semper impellente; nam,
extra hanc naturæ, experientiâ constat, ut opinantur,
nihil esse nisi incertum, falsum, semperque mentem
egram deludentibus simillimum.

Breviter expendimus quomodo erant Circa religionem
Siviam rationaliste; quos ut refellamus, et manifestum
sit solam mentem illorum obcecari et quasi somniis
debiti, indicare non abs re erit quod et quam gravia
perniciosa que ex tali illorum sententiâ sequuntur.

Primum, maxima recusat et spernit Certitudinis
argumenta, simul ac Contrarietatem errorum Rationalistarum
sententiâ hominum Communi.

Quid enim? Hicne falsa, sit religio, quod præ se
ferat miracula, prophetias, mysteria quædam, illam que
revelationem Siviam a qua præsertim maxime abhorrent
rationalistæ? Verimcūmodo, quid hic mirum? Deus
qui ad imaginem suam hominem creare potuit, nonne
potuerit et semetipsum illi manifestare? Ille qui
leges ipsas nature statuit, nonne potuerit et
aliquot de his legibus ad tempus derogare, vel eas mutare
vel eas agendo superare? Qui Vita mortisque
Dominus est, quas quidem, ut ita dicam, in manu sua
tenet, nonne potuerit et mortuos ad vitam reducere?

At presertim, si possint, rationalistae omnia haec quae
 firmiter tenent christiani falsa esse! Aliud sive
 aliquid negare, aliud vero Sicere Cur reges; aliud autem
 aliquid asserere, aliud autem testimoniis quos asseris Confirmare,
 parvo, rationalistae nullum testimonium, nullam probationem
 afferunt, nec unquam attulerunt; satis est illis negare, et
 eo ipso non modo perfectiones Divinas, sed et essentiam
 Denique ipsius naturam et ejus operationes rejicere; adeo,
 ut ait Quidam ex Philosophis, in quovis rationalistâ
 atheus latet!

Sed sacra Religio, ut fidem exigit ab homine, ita
 et probationes et testimonia se Veritate suâ in medio
 ponit; nec unquam argumenta Credendi recte inquirentis
 rationi recusavit. Promittit enim fugi prophetas
 omnes semper eventus comprobatos fuisse, et miracula
 patrata esse Coram tot et tam variis testibus,
 quorum quidam nonnulli amici Christi, plurimi vero huic
 infensissimi, ut impossibile fuerit omnem hanc
 multitudinem seduci vel decipi potuere. Regis hoc, remoto

joco, affirmare audeat et oculos horum vestrum obstruere?
Nec tantum una vice, sed sepius miracula, diverso
quidem modo diversi que generis, et non eisdem astantibus viris,
patrata fuerunt. ~~Quae~~ omnibus et Iudeis ipsis quoniam
illustra manifesta que essent, brevi tempore per orbem terrarum,
nemine inquam reclamante, divulgata fuere, et jam abhinc
octiduum sacris in extremis terrae finibus fœmitor
a Christianis accepta sunt, et pro Cero habita.
Quid inquam firmius, quidve magis inconcussum? Quid
magis argumentum afferatur, quod melius rapiat animos
ad Credendum? Quae major Certitudo quam ea quae
a Deo ipso data est, requiri possit? Quae quoniam ita
sunt, nullo modo recusari possunt, Summo quis
sano iudicio rectaque ratione possit.

Atque vero haec Vera sunt, Sicut Rationalistae
quam ob Causam semper quaque aetate ad religionem
refugerunt homines, qui illi vitare spes suas, et illi
ea petere sunt optandum, quoniam sic Soloribus
residuum, qualis et Cetera exitas, Atque vero haec Vera sunt,

Siccundum se Cecos fuisse et esse nunc et maxime iuvenes
 homines, qui nescio quid Vacuum et inane, quædam impati-
 necessitate ferati, amplecti fuerint; Siccundum et Cur-
 rum quædam lumen scientiarum arriumque et litterarum omnia
 irradian, ut aiunt, hæc Religio, quam Superstitionem
 vocant, adhuc persistit, animosque omnium tam longi-
 tate que et tam fortiter imbuere; exponendum et quali-
 sit illa Deus qui, ut opinatur rationaliste,
 hominem quidem creavit, illum vero ab initio mundi
 solum quasi per invidiam reliquerit; exponendum denique
 qualis sit illa necessitas quæ, ex sententia rationalistarum,
 maxima pars hominum errori religionis False obnoxia
 sit, Sim Francis Maurum, — ut potest Cæcario rudibus nec
 ullum tempus studendi habentibus, — scientificam Colere
 methodum, Veritatis nempe, juxta illos, præviam et
 judicem, licet. Quod quidem Concedere quis non videat
 esse absurdum? Jure igitur asserimus rationalistas
 Contradicere tam sibi, tum maximis Civitatis argumentis
 etiamque sensui omnium Communi. —

Proterea, Rationalistae, quod regant sensum religionem
omnesque ordinis supernaturalis Veritates, eo ipso satisfaciuntur
ad regendum et animam ipsam liberatamque humanam et
proxima leges quas morales vocamus: quod ut patet, fiat,
paucis tantum opus est.

Anima profecto summa essentia est supernaturalis, si
hanc vocem sumamus in hoc sensu quem sonat auribus
rationalistarum, nempe si supernaturale dicamus omne
quod est super hanc mundum et super rerum
naturam.

Sed nihil certius, nihil magis evidens animam suam
naturam omnibus rebus humanis prestare, easque superare.
Sensit enim distincte et quasi ex necessitate suam ipsius
existentiam, et suam, ut vocant, intimitatem; sensit etiam
se existentiam propriam habere infinitamque, nempe quam
omnino refugatur ab omnibus rebus quae existant. Insuper,
quocumque anima seque suasque Cogitationes sentit, sentit
a seipsa alio superari orbem terrarum, ut nunquam his in
terris et nulla re videat sua vota impleri. Illud enim

res humanas et omnia orbis hujus peritari bona, praevidet,
 sentit et quaerit summo labore positivam partem et
 perfectam, quam pro certo habet in Deo ipso, ut in
 fonte, residere. Ultra omnes voluptates, sentit animo alius
 esse, majores quidem, quibusque nihil in terris magis, nihil
 perfectius, nihil suavius, Sumque illas attigerit, semper
 inquietus est, utpote quae pro certo habet se non modo
 non morti obnoxiam, sed et, Corpore soluto, Deo ipso
 frui scire. Sentit et sentit se non dici impellere, aut
 quasi auferri his legibus quae regunt naturam, sed Contra
 suam habere. Voluntatem propriam, magisque proprios motus,
 adeo ut seipsam sola regat; semetipsam laudet, si quid
 egerit boni, se arguit et Civasperat, si forte, male
 libertate usus, aliquid selecti sceleris se admisserit. Sors,
 quomodo id fieri possit, si omnia ea et caeca externa quae
 succerentur, quae orbis terrarum anima quae ipsa ejusque facultates,
 ac socum rationalitatis, ad ignotum finem moverentur, et
 quasi quodam ineluctabili fato raperentur? Quae Certe satis sunt,

ut intelligamus animam supernaturalem essentiam habere,
proindeque, si ordo supernaturalis rejiciatur, animae libertatem,
quae ipsas essentiam Constituit, moralitatemque actuum
leges quae ipsas morales nec admittere nec amplius stare posse.

Nec illa quicquam existimet, licet sint gravia ex
Consilio aucta fuisse et exaggerata; non et graviora
perniciossima quae ex hoc disputandi Rationalistarum more
requantur.

Rationalistae, ut diximus, nihil aliud pro Cero admittunt
nisi quod sensus per sensum possumus experiri, proindeque
quicquid ad animam; quicquid ad Veritates absolutas, et
ut aiunt, generales attinet, regant, quum non nisi
sensa propria sensus ipsi percipere queant. Quod sane
satis est indicare, ut qui non sunt omnino philosophiae
rudēs intelligant hanc rationalistarum doctrinam maxime
esse perniciosam. Si enim nihil verum nisi quod sensuum
experimento patefaciat, fore de omnibus rebus dubitandum
erit, et in illud quod Scepticismum absolutum philosophi
locum necessario est inclinandum et immergendum. Scilicet,
dubium erit unde oriatur genus humanum, et quo tendat;

utrum idem semper maneat in ~~Sic~~ rerum sacra, an
 novas induat formas variisque mutationes olim accipiat;
 utrum scientia realiter existat, an nihil aliud sit nisi
 seceptio quodam animi vel quodam magnificentum et dulce
 mendacium somnium, quo inane et vacuum amplecti
 conamur; utrum leges naturae et morum eadem et perpetuae
 stabiles esse debeant, an identidem, in multis vicibus
 rerum omnium, variantur ipsae et mutantur. Dubitandum
 est etiam utrum Deus Coram existentiam habeat, an
 tantum eam posse habere; Dubitandum est proinde de
 virtute, de bono et malo, quod, ut affirmant quidam
 inter scriptores Germanos, tam Caeci quam quidam superbi,
 non nisi subjectivè existere: Dubitandum est denique fore
 de omnibus rebus sive in ordine naturae, sive in ordine
 intellectus et morum, quum sensus non nisi pauca horum
 cognoscere et experiri possint. Quis igitur agat et quis
 est genus humanum? Quis scilicet res curat
 animus? Oculos ocludamus, et in Coraginem
 desperationis precipites irruamus.

Ex his sane poterat rationem, quæ, si cæcè bene
 utamur, nihil in homine vivimus, ad omnia mala nosse
 plerumque adducere, si forte, turba revolutionis et
 fidei excusâ, Cessamus omni tanto doctæ et
 tantis Cogitationibus abipiamur.

Eobert. Piccini & P. H. H.
 professor in Collège St. Armand

108

